

Teologická interpretace Ž 8 dle Brevarda Childse¹

Funkce Ž 8 v kontextu SZ

- jde o hymnus (již Gunkel), většina obsahu též jinde v SZ, žalmista se ale hlavně zaměřuje na téma Božího stvoření a Boha Stvořitele – Gn 1 jednak kulminuje stvořením člověka, zároveň určitá sebereflexe Hospodina
- Ž 8 – další reflexe místa člověka, které člověku určil Bůh: na jednu stranu úžasný rozmach Boha ve stvoření – nevede zde ale ke skepsi, nýbrž k úžasu, že člověk je jen o něco méně, než *Elohím* (Bůh, božstvo): Žalm líčí člověka jako pána stvoření, kterého do této pozice určil Bůh

Žalm 8 v NZ – list Židům

- odkazy též v 1 K 15,27 a Mt 21,16, snad v Ef 1,22, zejména ale v Žd – zde zcela jiné vyznění než v SZ (MT)
- v Žd – vychází z LXX: Septuaginta přitom nepřekrucuje hebrejský text, nýbrž vychází z určité otevřenosti a víceznačnosti hebrejského textu, viz Ž 8,5–6 v LXX:
„Co je člověk, že na něj pamatuješ, nebo syn člověka, že se ho ujímáš? Učinil jsi ho na maličko nižším než andělé, korunuješ ho slávou a důstojností.“
- Oproti MT zde: *Elohím* přeloženo jako „andělé“ (přijatelná možnost), „maličko“ umožňuje chápat časově – „na chvíli“. Toho se chytá Žd – zatímco MT vnímá, že člověk téměř dosahuje božství (ale ne zcela), Žd si vybírá možnost danou LXX a vykládá christologicky: Ježíš, Syn člověka, ve svém ponížení na chvíli byl menší nežli andělé. Žd tedy cílí na zcela jinou otázku, nežli MT – pro hebrejský text je zásadní otázkou postavení člověka jako vládce ustanoveného Bohem nad stvořením, autor listu Židům naopak se zabývá tím, že člověk ve svém postavení nedostál své roli, ta se ale naplnila v Christu – vládci stvoření, ale zároveň „na chvíli“ ponížením.

Čistě v kontextu SZ je význam Ž 8 zřejmý – Ž 8 byl zřejmě původním autorem zamýšlen tak, jak vyznívá v SZ (oproti NZ). Otázka však je, zda nám stačí zůstat čistě v kontextu SZ/Hebrejské Bible. Jak je ale možno žalm číst teologicky? Childs se chce zabývat i o obsah žalmistovy víry, tedy interpretovat teologicky – dnešní čtenář již není starověkým Izraelitou. Systematičtí teologové většinou: vnesou nějaký filosoficko-teologický rámec, jiní takové i další snahy odmítají (zůstat pouze v historickém kontextu). Ale jak možno o vztahu Boha, člověka a stvoření mluvit bez christologie?

- Luther: tradičně vykládá s odkazem na dvojí přirozenost Krista (člověk a Bůh), dle Childse tak těžkotonáží křesťanská (z NZ vycházející) interpretace však prakticky odstraňuje potřebu číst SZ.
- Kalvín: většinou má silnější zájem o specifické důrazy SZ než Luther. Tento žalm vykládá ve světle učení o pádu člověka, tento žalm dle jeho výkladu reflektuje situaci člověka před pádem. Problém: nic v textu žalmu tomuto nenásvědčuje, dogmaticko-teologická perspektiva vytlačuje specifickou výpověď žalmu.
- Childs navrhuje přístup, kdy slyšíme oba hlasy, obě specifická svědectví zvlášť a ve vzájemném rozhovoru:
 - SZ řeší otázku postavení člověka ve stvoření a ve vztahu k Bohu; ubohost člověka ve vztahu k nádheře stvoření a přesto postavení pána nad stvořením, do kterého člověka postavil Pán Bůh; např. Jób se také ptá po místě člověka v (divoce neuspořádaném) světě, život se mu stává břemenem k neunesení; podobně též kniha Kazatel – ale Žalm 8 nabízí pozitivní výhled

1 CHILDS, B. S., *Biblical Theology in Crisis*. Philadelphia, Pennsylvania: Westminster Press, 1970 s. 151–163.

- NZ: souzní s Ž 8, že postavení člověka ve světě coby pána stvořeného není pouze nějaké zbožné přání, ale skutečné poslání; autor listu Židům si je vědom lidských zápasů ve složitém světě – ale (// Ž 8) počítá i s Božím posláním – a ve světle Kristova lidství rozumí, že člověk opravdu má zcela výjimečné postavení v Božím stvoření – je-li zde pro člověka rozpor mezi tím co je a co by mělo být, pak Kristus naplňuje tento lidský úděl coby dokonalý člověk.

Zároveň do četby Ž 8 podle listu Židům je nutno vnést i sz perspektivu: Očekávané spasení není odtržené od reality tohoto světa, budoucí vykoupený svět stojí v určité kontinuitě vůči světu vezdejšímu. Vykoupení má kosmický (dnes bychom řekli např. také „ekologický“) přesah.